

УСВІДОМЛЕННЯ РОСІЇ

Чергова річниця однієї історичної події дає підстави для ширших роздумів та узагальнень

3 березня 1918 року було укладено Берестейський мирний договір між державами Четверного союзу (Німеччина, Австро-Угорщина, Болгарське царство та Османська імперія) і советською Росією. Договір стосувався і України, оскільки за ним РСФРР визнавала мирний договір держав Четверного союзу та УНР від 9 лютого 1918 року й мусила вивести свої війська з території України. Однак невдовзі, 13 листопада 1918 року, постановою ВЦВК РСФРР Берестейський мирний договір російська сторона анулювала. Тоді ж таки, 17 листопада, в Москві було створено т.зв. тимчасовий робітничо-селянський уряд України, який силами частин т.зв. Червоної армії без оголошення війни в грудні 1918 року розпочав наступ на Україну. По суті, Росія використала Берестейський мир як ширму, як можливість у несприятливих геополітичних умовах зберегти своє існування, не відмовившись від реалізації в подальшому агресивних замірів.

Чи прийшла бодай одна країна на допомогу Україні перед цим фактом російської агресії? Відповідь однозначна: – Ні!

Більше того; за підрахунками відомого українського історика в еміграції Володимира Косика, вкладені в Російську імперію іноземні капітали сягали 2242 млн. золотих рублів (з них у промисловість України 419,2 млн. рублів), тому **потужні держави Заходу були зацікавлені в збереженні єдиної Росії, сподіваючись зберегти свої капітали.**

1932 – 1933 роки назавжди увійшли в історію українського народу як період другого, найтяжчого з трьох (1921-1923,

1932-1933 та 1946-1947 років) Голодоморів, спричинених зумисними діями советської влади проти корінного населення України.

Чи знали про Голодомор у світі? Попри протидію ССРСР та брехливу советську пропаганду, попри його заперечення підкупленими або просовєтськи налаштованими журналістами й письменниками правда про Голодомор проривалася за межі Советського Союзу завдяки чесним репортажам таких журналістів як валлієць Гарет Джонс, канадійка Ріа Клаймен та інші. Зроблені в Харкові документальні фотографії австрійського інженера-хіміка Александра Вінербергера стали відомими Лізі Націй зусиллями кардинала Теодора Інніцера. 27 вересня 1933 року представник уряду УНР Олександр Шульгін звернувся до голови 14 Асамблеї Ліги Націй з листом, в якому привертав увагу світової спільноти до голоду в Україні. В листі, зокрема, зазначалося: «Сотні тисяч, мільйони чоловіків, жінок і дітей жорстоко страждають від цього нещастя і мруть у великих кількостях... Таке становище нашої країни ще більше парадоксальне, бо жнива 1932-1933 рр. є порівнюючи добрі й цілком вистачаючі для прокормлення населення... Але тут мусимо зазначити, що до голоду в Україні спричинилися, з одного боку, колективізація хліборобства, силою запроваджена советами, а особливо так звана хлібзаготівля. Збіжжя, зібране в Україні, призначене на постачання советської армії, Московщині й особливо на вивіз».

Якою була реакція тодішнього демократичного світу? 18 вересня 1934 року ССРСР було прийнято до тієї самої Ліги

ОЛЕГ К. РОМАНЧУК

**НЕ БІЙСЬ
ЗРАДЖУЙ
МОВЧИ**

ПУБЛІЦИСТИКА ВОЄННОГО ЧАСУ

Ця книжка – публіцистичне відтворення шестирічної історії гібридної війни, спровокованої Московією взимку 2014-го. Це ретельний аналіз причин наших перемог і поразок, успіхів і невдач.

Зібрані під однією обкладинкою тексти, написані в різний час, є безкомпромісним дослідженням драматичних подій в Україні, на інформаційному бойовищі зокрема.

Автор наголошує, що війна за історичну пам'ять між Московією та Україною ніколи не припинялась, що ворожа пропаганда століттями працює, аби тримати під контролем наші культурні, територіальні, економічні кордони, що доба гібридних та інформаційних воєн породжує гібридний стан суспільства: обиватель не усвідомлює, що країну чекають нелегкі часи, важкі випробування, що війна України з Московією триватиме доти, доки на мапі світу існуватиме етнічна антисистема з брутально привласненою історією Київської Русі.

Українці мають позбутися будь-яких ілюзій щодо можливостей домовитися мирним шляхом з країною-агресором. Для нас єдиний спосіб припинення війни – це перемога над Росією. Сумнівна тактика української влади «зберегти Путіну обличчя» може обернутись капітуляцією. Симптоматично, що шоста річниця розстрілів на Майдані супроводжувалася масованою інформаційною кампанією з дискредитації Революції Гідності та Героїв Небесної Сотні. Прикметно, що саме о цій порі антидержавні сили почали інтенсивно нав'язувати українцям провокаційний діалог щодо визначення нової ідентичності, яка враховуватиме думки й погляди сусідніх країн, передусім Московії...

Публіцист звертає увагу на відсутність ефективного діалогу між владою і суспільством, яке часто ведеться на брутальну хуцпу політиків. Автор наголошує, що правду треба вміти захищати усіма доступними методами, прийомами і засобами. Жодних поступок ворогові з боку України не повинно бути.

Пропоновані читачам тексти попереджають, отже, озброюють.

Націй, яка мала б засудити злочинний режим і допомогти голодуючим. Чому так сталося? Пояснення знаходимо в останніх наведених тут словах Олександра Шульгіна «особливо на вивіз». Вивезене за кордон збіжжя було тією валютою, якою СССР розраховувався за передові технології, обладнання тощо, необхідні для виконання сталінського плану індустріалізації. Ціною життів мільйонів українців зводилися Дніпрогес, Харківський тракторний, Горьківський автомобільний, Магнітогорський металургійний та інші промислові гіганти. **Демократичний світ допомагав спинатися на ноги червоній імперії і спокійно жував хліб, відібраний у приреченого на вимирання народу.**

Чи зраджував Україну демократичний світ у подальшому? Відповідь однозначна: – Так!

Україна пам'ятає, як з різних політичних міркувань боялися розпаду СССР і пов'язаної з ним непередбачуваності тодішні лідери провідних європейських країн. Україна пам'ятає, як 1 серпня 1991 року президент США республіканець Джордж Буш-старший, виступаючи у Верховній Раді, застеріг Україну від «самогубного націоналізму» і попередив, що США підтримують боротьбу за демократію та економічні реформи в рамках єдиного СССР.

Україна пам'ятає, як наполягала на її ядерному роззброєнні адміністрація наступного президента США демократа Білла Клінтона. Притому наполягала в парі з іншою країною – «гарантом», Росією, оскільки, на думку американського керівництва, ядерна зброя, як і в добу СССР, мала залишатися в одних – московських руках. В цьому тодішні інтереси двох наддержав, одна з яких так ніколи й не змиралася з незалежністю України, збігалися. Неспроможність інших сторін **Будапештського меморандуму про гарантії безпеки** у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 5 грудня 1994 року на адекватну реакцію через агресію проти України однієї зі сторін – Російської Федерації, а також заяви різних джерел про начебто необов'язковість Будапештського меморандуму як міжнародного договірно-правового документу по суті є вкрай негативними факторами, що підривають світовий правопорядок і заохочують країни до гонки озброєнь.

Свого часу відомий британський журналіст Едвард Лукас зазначив: «Найгрубішою помилкою, яку скоїв Захід після 1991 року, було припущення, ніби Росія мало-помалу стає «нормальною» країною». Однак те, про що слушно каже Едвард Лукас, насправді є наслідком. **Першопричина ж полягає в абсолютному нерозумінні Росії демократичним світом.** Перефразовуючи Едварда Лукаса, можемо наголосити: **Найгрубішою помилкою, яку скоював і скоює демократичний світ, є те, що у своїх підходах до Росії він застосовує мірки та стандарти демократичного світу, абсолютно непридатні для такої антидемократичної за своєю природою країни, як Росія.**

2016 року автор цих рядків випустив книгу «Рік російської міфології»: зібрані і прокоментовані в цьому виданні факти російської історії різних періодів незаперечно свідчать про агресивну, загарбницьку, антидемократичну сутність Росії незалежно від того, під якими назвами вона виступала – Московію, Російська імперія, СССР чи Російська Федерація.

Росія традиційно використовує термінологію демократичного світу, але ця термінологія не означає демократичності Росії, а покликана слугувати камуфляжем для прикриття протилежних, антидемократичних явищ. Ми пам'ятаємо, як у розпал репресій советським людям і народам інших країн втовкмачувалося, що найдемократичнішою в світі є сталінська конституція 1936 року. Ми пам'ятаємо, як вдало скористалися офіційні російські чинники і пропаганда терактом 11 вересня 2001 року, щоб видати за боротьбу з тероризмом репресії проти чеченського народу.

Можна говорити про російські витоки і роль Росії від часів «Народної волі» і до сьогодні в поширенні світового тероризму. Можна говорити (хоча історія не знає умовного способу) про те, що якби демократичний світ адекватно відреагував на вторгнення 1956 року до Угорщини, то, можливо, не було

б вторгнення 1968 року до Чехословаччини, як і про те, що млява реакція демократичного світу на загарбання Росією 2008 року грузинських територій уможливила агресію проти України 2014 року. Однак слід говорити не про деталі (нехай і важливі), а про головне.

Впродовж своєї історії (знов-таки хоч би під якими назвами вона виступала) Росія безліч разів ставала джерелом нестабільності в світі. Але сьогоднішня Росія – при всій тяглоті імперських, комуністичних, посткомуністичних загарбницьких традицій – має одну докорінну відмінність від своїх попередніх іпостасей. Сьогоднішня Росія керована не партією, не бюрократією, не олігархами, не військовими. **Сьогоднішня Росія унікальна тим, що вона – єдина країна в світі – керована спецслужбами.** А діяльність спецслужб має свою специфіку. І саме під цим кутом зору слід розглядати розквітання Росією світового порядку. Тільки тоді агресія проти України, агресія в Сирії, діяльність російських т.зв. приватних військових компаній в країнах Африки та Близького Сходу, підтримка одіозних режимів і сепаратистських рухів, втручання у вибори і поширення дезінформації в різних державах світу, зазіхання на територіальну цілісність навіть країн-членів НАТО та інші буквально щоденні прояви російського експансіонізму утворюють цілісну картину руйнівної ролі Росії в світі. **І тільки адекватна реакція демократичного світу на дії Росії здатна загальмувати або й зупинити запущені нею руйнівні процеси.**

Україна ж повинна покладатися передусім на себе. Мусимо зважати на реальність: спроба отруєння колишнього російського агента Скрипаля та його дочки викликала в демократичному світі більше емоцій, ніж загибель у протистоянні російській агресії тисяч наших співвітчизників.

Сергій БОРЩЕВСЬКИЙ,
письменник і дипломат

